

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд

на

**Марина Георгиева Апостолова-Димитрова,
докторант към Катедра „Музика“ Факултет по науки за
образованието и изкуствата –
СУ „Св. Климент Охридски“**

на тема:

„ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ И ПОДХОДИ В ОБУЧЕНИЕТО

ПО МУЗИКА В ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНОТО УЧИЛИЩЕ“

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“
в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално
направление 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на
обучението по музика)

**Автор на становището: проф. д-н Марияна Булева-Петрова
Катедра „Музика“, Педагогически факултет,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“**

Дисертационната разработка е на тема, пряко свързана с работата на съвременния учител по музика. Тя несъмнено е вдъхновена от професионалната реализация на Марина Апостолова-Димитрова като преподавател по музика с богати наблюдения върху ученици от различни възрастови групи. Педагогическият ѝ опит предоставя стабилна емпирична основа за методически и теоретични проблематизации.

Авторката определя съдържателния обхват на изследването по следния начин: „Представеният дисертационен труд е насочен към откриване и прилагане на нови педагогически похвати на учителя по музика в общообразователното училище за успешно формиране и развитие на музикално-образни представи и музикално-естетичен вкус“ (с. 5-6).

Разработката е в обем на 166 страници основен текст, Библиография и Приложения. Библиографията включва 124 източника, 87 от които на кирилица.

Целта на разработката е да покаже как чрез използване на нов съвременен подход за нотно оgramотяване и въвеждане на съвременни техники и технологии в часа по музика се постига трайно усвояване на учебния материал от учениците в общообразователното училище. Основателно авторката поставя като контекст на изследователските си търсения учебната документация, която регулира съвременното обучение по Музика, както и законовата уредба, която го управлява. Тя преценява като недостатъчни възможностите за усвояване на учебното съдържание при условията на предвидения хорариум, в рамките на който чрез разнообразни дейности следва да се овладеят определени умения. Така се мотивира необходимостта от съвременни техники и технологии в часа по музика и се обосновава значимостта на предложените методически идеи. Следователно в рамките на актуалната концепция за музикално образование Марина Апостолова-Димитрова търси „модерен, атрактивен подход в организирането и провеждането на учебно-възпитателния процес“, като усилията ѝ са насочени към обогатяване на теоретичната подготовка, към формиране на музикално-слухови навици и развиването на творческото въображение. Работната хипотеза гласи: *„Ако в обучението по музика в общообразователното училище се въведат съвременни, иновативни педагогически модели, базирани на мултимедийни и компютърни технологии, ефективността при усвояването на музикално-теоретични знания от учениците ще се повиши. Мостът между модерните технологии и музикалната култура на учениците, а с това и тяхното естетично пространство ще се обогати с нови навици и рефлексии, обогатяващи личните им музикални преживявания“* (с. 8).

Централна по значението си е Трета глава („Постановка и организация на експерименталното изследване“), която описва проведения от авторката експеримент и предлага съответните анализи на наблюденията, както и изводи от методически характер. В първия етап на

експеримента са проведени анкети, резултатите от които се представят в диаграми. Този метод винаги дава богат материал за разсъждения. Анкетата има характер на констатиращ етап от емпирично педагогическо изследване. Информативни са и резултатите от откритите въпроси в анкетите. Според мен не са максимално оползотворени техните възможности за контент-анализ на получените отговори.

Вторият етап на експеримента проследява дейността „слушане на музика“ върху „класически“ (по определението на дисертантката) образци. Приложеният метод за анализ на резултатите е компаративен и се базира на данни, получени от наблюдение над ученическите реакции в различни класове. Третият етап е посветен на проблема за нотното оgramотвяване на ученици от III клас. За решаването на поставената задача – усвояване на „стълбицата“ – обучаващият експеримент апробира практически решения, които са работещи и това се доказва от статистическата обработка на получените резултати от експерименталната и контролната група. Експериментът е проведен и описан коректно – с точно представяне на методическите единици в рамките на 5 учебни часа, с ясно разпределение на учебното време, с точно фиксирани цели и задачи. Основно средство е виртуалната клавиатура. Нейното приложение е аргументирано с практическите предимства и с близостта на компютърните технологии до интересите на учениците в съвременната информационна епоха.

Голямо предимство на разработката е, че изхожда от реалната обстановка в българското училище и поставя във фокуса на внимание обективно съществуващи проблеми. Сред тях е обстоятелството, че в много български училища учебният предмет Музика се води от класен ръководител, а не от специалист. Дисертационният текст не търси идеални, а още по-малко – идеализирани концепции, а се вписва в една актуална действителност, която се нуждае от своите оперативни решения към настоящия момент. Въпросният реализъм е плод на практически

педагогически опит и следва да бъде оценен по достойнство. В този смисъл дисертабилността на проблема произтича от неговата приложимост за актуалните потребности на българското училище.

За мен представляват интерес няколко въпроса, които текстът провокира: 1. при водещата роля на виртуална клавиатура, допуска ли авторката включване и на акустично пиано, ако кабинетът по музика разполага с такова; 2. предложената система за нотно огромяване с първоначално усвояване на низходящия пентахорд $g^1 - c^1$ дава ли възможност да се ползват учебниците по музика за 3.клас и нотираните в тях примери; 3. съществува ли пораждаща връзка между трите експериментални етапа, обособени от изследователката в три категории: информативна, компаративна и методическа.

Авторката изтъква осем приноса на дисертационното изследване, сред които за мен особено важни със своята конкретност и приложимост са следните: „Предлага се организирана програма за ФУЧ по музика“ и „Представените методически решения биха могли да бъдат в помощ на всеки учител по музика в общообразователното училище“.

Въз основа на всичко казано дотук изразявам своята подкрепа и предлагам на Марина Георгиева Апостолова-Димитрова да бъде дадена образователната и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление, 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по музика).

20.12. 2018

Изготвил становището:.....

(проф.дн Марияна Булева)